

III.

A doua campanie de săpături la
Cetatea „Ulmetum“

— Relație oficială —

Campania de săpături arheologice a Muzeului Național de Antichități a avut anul acesta drept obiectiv desvelirea întregului zid de apărare al cetății în exterior—partea rămasă nedesvelită anul trecut — și în interior, cum și executarea lucrărilor preliminare pentru cercetarea interiorului cetății.

Obiectivul acesta a fost în întregime atins.

În exterior s'au scos la iveală: partea a doua din frontul de SV al cetății cum și întregul front SE, în lungime totală de 180 m., descoperindu-se trei turnuri dreptunghiulare (unul cu dimensiunile $10.78 \times 13.15 \times 10.87$ m., altul cu $7.60 \times 13.35 \times 7.80$ m. și altul cu $8.70 \times 12.22 \times 9.00$) și unul rotund de colț (Ungh'ul de Est al cetății cu o circumferință de 37.40 m.). În interior s'a săpat zidul pe toată lungimea lui, degajându-se cu totul cele două porți principale descoperite încă din anul trecut și descoperindu-se alte patru porți secundare, mai mici, mai simple și neapărate prin turnuri. Deși destul de înguste (c. 2.50 m.) și aceste porțițe au fost strâmtate într'o epocă târzie cu blocuri mari de piatră ca și porțile cele mari. Acestea la rândul lor sunt prevăzute în interior cu un fel de contraforți masivi de o soliditate remarcabilă, din beton și placaj greu de piatră regulat tăiată, în mare parte monumente funerare ori votive, din cari câteva, deși așezate foarte incomod pentru cercetare, au putut fi totuși studiate fără a strica zidul. Spațiul dintre acești contraforți, în suprafață de c. 14 m. p., este pardosit cu lespezi mari de piatră.

Zidul de apărare al cetății pe dinăuntru nu este placat ca pe dinafară cu pietre regulat tăiate, ci prelucrat numai din beton,

potrivit așa fel ca să dea o suprafață dreaptă destul de regulată. Este susținut și aici pe un soclu, care împreună cu cel din exterior dă temeliei o grosime de circa 3.20 m.

Pe fiecare curtină (afară de prima curtină a laturei NV și de prima a lat. SE) se află câte un rând de scări pentru accesul părții superioare a zidului; aceste scări sunt duble, formate din blocuri mari de piatră regulat tăiate și lățimea lor (de c. 1 m.) este scăzută din însăși grosimea zidului.

S'au mai desgropat în întregime și trei turnuri (cele două turnuri ale porții SV și un turn patrulater de pe latura SE), constatându-se și aici acelaș fel de tratare a zidului în interior, în *opus incertum* cu soclu de grosime variabilă.

În acelaș timp s'au făcut primii pași pentru cercetarea interiorului cetății, pe de o parte desgolind strat de strat două sectoare adiacente zidului în suprafață de circa 700 m. p., iar pe de alta pornind dela porțița SE spre mijlocul cetății printr'o tranșee largă. Prin mijlocul acesta s'a constatat că în interiorul cetății construcțiile erau — cel puțin în ultimele timpuri — în marea lor majoritate, cu totul primitive, din piatră neregulată prinsă cu pământ, afară de rari excepții.

S'au descoperit în dărâmături și în zid întrebuințate ca material de zidărie o serie de inscripții și de fragmente de inscripții pe piatră și pe lut ars, de cea mai mare însemnătate, atât pentru istoria cetății cât și pentru împrejurările sociale ale regiunii în antichitate, cum și o mare cantitate de fragmente ceramice, neobicinuit de variate atât ca formă cât și ca ornamentație.

Rezultatele complete ale acestor săpături vor fi cu de-amănuntul expuse în comunicarea pe care d. profesor V. Pârvan, Directorul Muzeului Național, o va prezenta anul acesta Academiei Române.